

Regionale helseforetak og leverandører

Deres ref.:

Vår ref.:

Saksbehandler:

Dato:

16/2566-3

Bjørn Jamtli

27.01.2016

Kjøp og salg av ambulanseuniformer og andre uniformseffekter

Helsedirektoratet har mottatt en henvendelse fra ambulansetjenesten ved Sørlandet sykehus HF vedrørende salg og bruk av ambulanseuniformer. Bakgrunnen er at politiet under en husransakelse hos en ung gutt fant en komplett ambulanseuniform, samt en merkevest med «Fagleder helse» og to jakker merket med hhv. «Lege» og «Sykepleier». Gutten hadde ingen tilknytning til ambulansesykehuset, men kunne på oppfordring fra politiet fremlegge kvittering for kjøp av uniformeffekter fra en sentral leverandør av ambulanseuniformer i Norge.

Politiet vurderte dette som svært uheldig, men fant samtidig ikke at det forelå noen lov- hjemmel som tilsa at det er forbudt å tilegne seg eller å besitte slike uniformer. Gutten var heller ikke tatt i å ha brukt uniformen, eller utgitt seg for å inneha en rolle som for eksempel lege, sykepleier eller ambulansearbeider. Samtidig fant politiet det merkelig at man tilsynelatende uten restriksjoner kan kjøpe ambulanseuniformer over disk.

På bakgrunn av henvendelsen fra politiet henvendte ambulansetjenesten seg til leverandøren som bekreftet at det ikke foreligger restriksjoner på salg av ambulanseuniformer, bortsett fra helseforetakenes egne emblemer og merking. Leverandøren oppfordret ambulansetjenesten til å gjøre en felles henvendelse til bransjen om problemstillingen.

Helsedirektoratets vurdering

Uniformer og annen merking/uniformering har som formål å tilkjenne en spesiell yrkesgruppe, kompetanse, lederfunksjon mv. Særlig i situasjoner hvor det haster, som for eksempel på skadesteder, har uniformer og tydelig merking av rolle og ansvar, stor betydning både for publikum og samarbeidende personell, f.eks. politi, brann- og redningsvesen m.fl. Det kan ha en rekke uheldige konsekvenser hvis personer som ikke har tilknytning til ambulansetjenesten benytter ambulanseuniformer og andre uniformseffekter på offentlig sted. I sin ytterste konsekvens kan det bidra til å svekke publikums og andre samarbeidende etaters tillit til ambulansepersonell og annet helsepersonell.

Det er ikke forbud i lov eller forskrift som forbyr privatpersoner å tilegne seg helsepersonelluniformer, og det er ikke forbudt å selge uniformene til privatpersoner. I den grad en privat-

Helsedirektoratet

Avdeling medisinsk nødmeldetjeneste

Bjørn Jamtli, tlf.: 24163394

Postboks 7000 St. Olavs plass, 0130 Oslo • Besøksadresse: Pilestredet 28, Oslo • Tlf.: 810 20 050

Faks: 24 16 30 01 • Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

person gjennom bruk av slike uniformer utgir seg for å være helsepersonell vil dette likevel kunne innebære et brudd på helsepersonelloven § 74 og derfor kunne straffeforfølges etter lovens § 67.

Helsedirektoratet er kjent med at politiets data- og materielltjeneste tidligere har ytret ønske om at salg og kjøp av politiuniformer (kopierte og ekte) blir forbudt ved lov. Etter henvendelse fra Justisdepartementet, kom Politidirektoratet i 2012 til at det ikke vil være formålstjenlig å innføre et strafferettslig forbud som rammer privatpersoners erverv av politieffekter. De begrunner dette med at det allerede er strenge regler mot uriktig å utgi seg for å være politimann eller politikvinne.

Helsedirektoratet er ikke kjent med at spørsmålet har vært vurdert for helsepersonelluniformer. Det er uansett lite sannsynlig at det blir gjort endringer i regelverket på kort sikt. Helsetjenesten må derfor bruke andre virkemidler dersom man mener det er nødvendig å motvirke at privatpersoner har tilgang til og bruker ambulanseuniformer på offentlig sted. Helsedirektoratet anbefaler følgende:

1. Leverandører av helsepersonelluniformer og andre uniforms-effekter oppfordres til å etablere rutiner som sikrer at uniformer bare selges til helsepersonell med legitime behov for uniform. Konkret kan dette ivaretas ved at helsepersonell enten må fremvise dokumentasjon fra arbeidsgiver, eller at salg av uniformer begrenses til virksomheter og ikke til privatpersoner.
2. Ambulansetjenester og andre innkjøpere av ambulanseuniformer bør ta inn i sine avtaler med leverandørene at salg av uniformer og uniforms-effekter bare skal skje til virksomheter eller helsepersonell med dokumentert behov for uniform.
3. Ambulansetjenestene og øvrige helsetjenester bør etablere rutiner for tilbakelevering av uniformer når ansatte slutter.

Vennlig hilsen

Steinar Olsen e.f.
avdelingsdirektør

Bjørn Jamtli
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:
Statens helsetilsyn